

lin kunta
kirjaamo@ii.fi

Lausunto lin Ollinkorven tuulivoimapuiston luonnonsuojelulain 65 §:n mukaisesta Natura-arvioinnista Kusisuon (FI1106401) Natura-alueelle

JOHDANTO

Ilmatar li Oy suunnitteli alunperin enimmillään noin 63 tuulivoimalan suuruisen tuulivoimahankkeen rakentamista lin keskustataajamasta 4-20 kilometriä koilliseen rajautuen Oulun kaupungin rajaan Yli-lissä. Suunnittelualueen pinta-ala on noin 144 km². Voimaloiden kokonaiskorkeus on enintään 300 metriä ja yksikköteho 5-9 MW. Natura-arviointi perustuu näihin tietoihin.

Natura-arvioinnin jälkeen lin Ollinkorven tuulivoimahanke on edennyt kaavaluonnokseen. Yhdistetystä YVA- ja kaava-aineistosta käy ilmi, että maakuntaliiton, ELY-keskuksen ja lin kunnan kanssa keväällä ja syksyllä 2020 käydyissä neuvotteluissa nähtiin tarkoituksen mukaiseksi maakuntakaavasta poikkeamisen, muuttolinnustoon kohdistuvien vaikutusten sekä erityisesti Pohjois-lästä saadun palautteen perusteella tutkia vaihtoehtojen VE1 63 tuulivoimalaa ja VE2 15 tuulivoimalaa välistä vaihtoehtoa (VE3), joka valittiin kaavaluonnokseksi. Kaavan valmisteluaineistona ei esitetä muita kaavaluonnosvaihtoehtoja. Kaavaluonnos on laadittu hankevaihtoehdosta VE3, joka käsittää 42 tuulivoimalaa. Vaihtoehdossa VE3 lähimmät voimalat ovat lähes 10 km etäisyydellä Natura-alueesta.

NATURA-ARVIOINNIN AINEISTO

Arvioinnin todetaan perustuvan Natura-alueen tietolomakkeen (v. 2018) tietoihin, Kusisuon alueelta vuonna 2019 tehdyn linnustoselvityksen tietoihin sekä YVA-menettelyn yhteydessä Ollinkorven suunnittelualueelta tehtyihin selvityksiin ja tuulivoimahankkeen muihin vaikutusten arviointeihin.

Natura-arvioinnin yhteydessä on selvitetty alueen linnustoa pesimäkaudella 2019, kuuden päivän ajan (2., 3., 5., 6., 9. ja 17.6.). Selvityksissä on keskitytty alueen linnustollisesti arvokkaimmaksi arvioidulle alueelle, Kusisuon kosteimmalle alueelle. Lajeista on keskitytty huomionarvoisten lajien esiintymiseen.

NATURA-ALUEIDEN SUOJELU JA ARVIOINNIN PERUSTEET

Natura-verkoston avulla suojellaan EU:n luontodirektiivin (892/43/ETY) ja lintudirektiivin (79/409/ETY) tarkoittamia luontotyypppejä, lajeja ja niiden elinympäristöjä, jotka esiintyvät jäsenvaltioiden Natura-verkostoon ilmoittamalla tai ehdottamalla alueilla. Jäsenvaltioiden tehtävänä on huolehtia, että ns. Natura-arviointi toteutetaan hankkeiden ja suunnitelmien valmistelussa ja päätöksenteossa sen varmistamiseksi, että niitä luonnonarvoja, joiden vuoksi alue on sisällytetty tai ehdotettu sisällytettäväksi Natura -verkostoon, ei merkittävästi heikennetä.

Suojeluarvoja merkittävästi heikentävä toiminta on kiellettyä sekä alueella että sen rajojen ulkopuolella.

Luonnonsuojelulain 66 §:n mukaan viranomaisen ei saa myöntää lupaa tai hyväksyä suunnitelmaa, jonka voidaan arvioida merkittävällä tavalla heikentävän niitä luontoarvoja, joiden suojelemiseksi alue on liitetty Natura-verkostoon.

TIEDOT EU:N NATURA 2000 -VERKOSTOON KUULUVASTA ALUEESTA

Kusisuon Natura-alue (FI1106401)

Yli-lissä (nykyisin Oulua) sijaitseva Kusisuon Natura-alue on sisällytetty Natura 2000 -verkostoon siellä esiintyvien luontodirektiivin luontotyyppien (SAC) ja linnuston (SPA) perusteella. Kusisuo sisältyy valtakunnalliseen soidensuojelun perusohjelmaan. Alueen suojelun toteutuskeinona on luonnonsuojelulaki.

Pohjanmaan-Kainuun aapasuovyöhykkeelle sijoittuva Kusisuo on aapasuon ja keidassuon sekakompleksi, jolla on kaksi kermikeidasta. Länsiosan kermikeitaalla on ruoppakuljunevaa (RuKuN) ja itäosan keitaalla keidasrämettä (KeR). Ylimmäiset Kusilammit ovat länsiosassa olevan kermikeitaan keskustan allikoita. Kermikeitaiden erikoisuutena ovat hyvin kehittyneet, jäkäläpeitteiset kermi, jotka ovat harvinaisia Pohjois-Pohjanmaan aapasuoalueella. Pääosa Kusisuosta on oligotrofista nevaa (OIRiN, OIRuRiN). Alueella on myös saranevaa (SN) ja kalvakkanevaa (OIKaN). Kusisuo on edustava karu suo, jonka allikoilla ja lammilla on jonkin verran merkitystä linnustolle. Kusilammesta on vedetty oja luoteeseen. Tämä ei vaikuta suon vesitalouteen juurikaan, koska kermi salpaavat vettä.

Kaikki alla olevassa taulukossa mainitut luontotyypit kuuluvat alueen suojeluperusteisiin ja kaikkien niiden suojelutavoitteena on vähintäänkin alueen merkityksen säilyttäminen osana verkostoa (Taulukko 4-1). Lisäksi alueen suojelussa ja hoidossa painotetaan seuraavia tavoitteita: ”alueella vallitseva luontotyyppien tila säilytetään turvaamalla luonnon omien prosessien mukainen kehitys”

Taulukko 4-1. Kusisuon Natura 2000 -alueella esiintyvät Luontodirektiivin liitteen I luontotyypit (Natura 2000 Tietolomake 2018). Direktiivissä merkityt erityisen tärkeät luontotyypit on merkitty tähdellä (*).

Koodi	Luontotyyppi	Pinta-ala (ha)	Edustavuus
3160	Humuspitoiset järvet ja lammet	2	Merkittävä (C)
7110	Keidassuot*	128	Erinomainen (A)
7310	Aapasuot*	256	Erinomainen (A)
91D0	Puustoiset suot*	25	Merkittävä (C)

Luontodirektiivin liitteen II lajit

Natura-alueen suojeluperusteena ei ole mainittu luontodirektiivin liitteen II lajeja.

Lintudirektiivin liitteen I lajit ja alueella säännöllisesti tavattavat muuttolinnut

Kaikki Natura-alueen tietolomakkeessa mainitut lajit (lukuun ottamatta populaation merkittävyyden osalta luokkaan D luokiteltuja lajeja) kuuluvat alueen suojeluperusteisiin (Taulukko 4-2). Alueella tavataan lisäksi yhtä uhanalaista lajia. Alueen suojelussa ja hoidossa painotetaan lisäksi seuraavia tavoitteita: lajien sekä niiden elinympäristöjen tila säilytetään turvaamalla luonnon omien prosessien mukainen kehitys.

Taulukko 4-2. Kusuon Natura 2000 -alueella esiintyvät lintudirektiivin liitteen I lajit, sekä artiklan 4.2 mukaiset lintulajit (Natura 2000 Tietolomake 2018). Alueella on lisäksi yksi uhanalainen laji.

Koodi	Nimi	Tieteellinen nimi	Populaation koko (paria)	Populaation merkittävyys
A039	Metsähanhi	<i>Anser fabalis</i>	1–5	C
A096	Tuulihaukka	<i>Falco tinnunculus</i>	ei tietoa	Ei merkittävä (D)
A099	Nuolihaukka	<i>Falco subbuteo</i>	ei tietoa	Ei merkittävä (D)
A127	Kurki	<i>Grus grus</i>	4–5	C
A140	Kapustarinta	<i>Pluvialis Aprcaria</i>	9–13	C
A150	Jänkäsirriäinen	<i>Limicola falcinellus</i>	6–9	C
A151	Suokukko	<i>Philomachus pugnax</i>	ei tietoa	Ei merkittävä (D)
A152	Jänkäkurppa	<i>Lymnocyrtus minimus</i>	ei tietoa	Ei merkittävä (D)
A161	Mustaviklo	<i>Tringa erythropus</i>	ei tietoa	Ei merkittävä (D)
A166	Liro	<i>Tringa glareola</i>	19–28	C
A177	Pikkulokki	<i>Larus minutus</i>	1–2	C
A222	Suopöllö	<i>Asio flammeus</i>	3–4	C
A236	Palokärki	<i>Dryocopus martius</i>	1–2	C
A260	Keltävästäräkki	<i>Motacilla flava</i>	120–200	C
A542	Pohjansirkku	<i>Emberiza rustica</i>	8–14	C

Edellä mainittujen lajien lisäksi alueen tietolomakkeessa on mainittu yksi salassa pidetty ja uhanalainen laji. Lajin esittely ja vaikutusten arvio on esitetty vain viranomaiskäyttöön tarkoitetussa erillisessä liitteessä.

NATURA-ALUEEN LÄHEISYYTEEN SIOITTUVAT MUUT HANKKEET JA SUUNNITELMAT

Yhteisvaikutusten arvioinnissa on tarkasteltu Olinkorven tuulivoimapuiston mahdollisia vaikutuksia muiden lähialueilla sijaitsevien jo toiminnassa olevien tuulivoimapuistojen sekä suunnitteilla olevan Yli-Olhavan tuulivoimahankkeen kanssa. Yhteisvaikutusarvioinnissa on hyödynnetty tarkasteltavien

tuulivoimahankkeiden suunnittelu- ja seurantavaiheessa tehtyjä selvityksiä ja arviointeja sekä Pohjois-Pohjanmaan vaihemaakuntakaavojen yhteydessä laadittuja yhteisvaikutusselvityksiä.

Ollinkorven tuulivoimapuisto sijoittuu tarkasteltavien tuulivoimapuistojen etelä- ja kaakkoispuolelle. Toiminnassa oleva Olhavan I tuulivoimapuiston lähin voimala sijaitsee noin 3,5 km etäisyydellä ja suunnitteilla olevan Yli-Olhavan tuulivoimapuiston lähin voimala sijaitsee noin 8,4 km etäisyydellä Ollinkorven tuulivoimalasta.

Ollinkorven tuulivoimapuiston eteläpuolelle lähimmillään noin kymmenen kilometrin päähän on vireillä Kovasinkankaan tuulivoimahanke, jonka osallistumis- ja arviointisuunnitelma on ollut nähtävillä alkuvuodesta 2020. Mahdolliset yhteisvaikutukset arvioidaan Kovasinkankaan kaavoitusmenettelyn yhteydessä.

Oulun kaupungin yhdyskuntalautakunta on käsitellyt kokouksessaan 16.6.2020 Iso-Rytisuon tuulivoimahankkeen kaavoituksen käynnistämisestä. Enintään yhdeksän tuulivoimalan suunnittelualue sijaitsee Yli-lissä, Ollinkorven tuulivoima-alueen itäpuolella, lähimmillään noin 1,6 kilometrin päässä lin kunnanrajasta. Kokouspöytäkirjan mukaan Iso-Rytisuon hankkeessa toteutetaan YVA-menettely, jossa tarkastellaan yhteisvaikutuksia Ollinkorven tuulivoimahankkeen kanssa.

ARVIOINNISSA TODETUT VAIKUTUKSET NATURA-LUONNONARVOIHIN JA VAIKUTUSTEN MERKITTÄVYYS

Arvioinnissa on tunnistettu tuulivoimahankkeen mahdolliset vaikutusmekanismit vesistövaikutusten, luontotyyppeihin kohdistuvien vaikutusten ja linnustoon kohdistuvien vaikutusten osalta. Vaikutukset on jaettu suoriin/välittömiin vaikutuksiin ja välillisiin vaikutuksiin sekä rakentamisen aikaisiin ja toiminnan aikaisiin vaikutuksiin.

Vaikutukset luontodirektiivin liitteen I luontotyyppeihin

Suorat/välittömät vaikutukset

Rakentamisen aikaiset vaikutukset

Hankkeesta ei arvioinnin mukaan aiheudu rakentamisen aikaisia suoria haitallisia vaikutuksia Natura-alueen luontodirektiivin liitteen I luontotyyppeihin. Hankealue ei sijoitu Natura-alueelle ja lähimmät rakennustoimet sijoittuvat noin yhden kilometrin etäisyydelle Natura-alueen rajasta.

Toiminnan aikaiset vaikutukset

Hankkeesta ei arvioida syntyvän toiminnan aikaisia haitallisia vaikutuksia alueen luontotyyppeihin, koska tuulivoimaloiden käytöstä ei normaalitilanteessa muodostu kuormitusta, joka vaikuttaisi niitä ympäröiviin luontotyyppeihin. Tuodaan esiin, että tuulivoimalan tulipalon tai kaatumisen seurauksena maahan voi päästä öljyä tai muita aineita, mutta vakavat häiriötilanteet ovat erittäin harvinaisia.

Välilliset vaikutukset

Rakentamisen aikaiset vaikutukset

Hankkeen rakennustoimien todetaan sijoittuvan välillisten vesistövaikutusten vaikutusalueen ulkopuolelle noin yhden kilometrin etäisyydelle Natura-alueen rajasta

ja eri 3. jakovaiheen valuma-alueelle Natura-alueen kanssa. Mikäli Natura-aluetta lähimmistä tuulivoimaloiden rakennuspaikoista leviäisi kiintoainesta tai muita päästöjä vesistöihin, vaikutus ei voisi edetä ylemmällä korkeustasolla sijaitsevalle Natura-alueelle ojaverkostoja pitkin. Näin ollen tuulivoiman rakentamisesta mahdollisesti aiheutuvat vesistövaikutukset eivät kohdistu Natura-alueelle. Arvioinnin mukaan Natura-alueen luontotyyppeihin ei kohdistu haitallisia välillisiä vaikutuksia.

Toiminnan aikaiset vaikutukset

Todetaan, että tuulivoimaloiden käytöstä ei normaalitilanteessa muodostu kuormitusta, joka vaikuttaisi niitä ympäröiviin luontotyyppeihin ja vakavat häiriötilanteet ovat erittäin harvinaisia. Natura-alue sijoittuu tuulivoimarakentamisen kanssa eri valuma-alueelle, joten hankkeesta ei arvioida syntyvän toiminnan aikaisia välillisiä haitallisia vaikutuksia alueen luontotyyppeihin.

Lintudirektiivin liitteen I lajit ja lintudirektiivin artiklan 4.2 mukaiset lintulajit

Suorat/välittömät vaikutukset

Arvioinnin mukaan hankkeesta ei aiheudu rakentamisen tai toiminnan aikaisia suoria haitallisia vaikutuksia Natura-alueella pesiviin lintudirektiivin liitteen I lintulajeihin. Hankealue ei sijoitu Natura-alueelle ja lähimmät rakennustoimet sijoittuvat lähimmillään noin yhden kilometrin etäisyydelle Natura-alueen rajasta. Hankkeen toteuttaminen ei hävitä lintujen pesimäympäristöä.

Välilliset vaikutukset

Melu

Arvioinnin mukaan lähimpänä Natura-alueen rajaa olevien tuulivoimaloiden perustamisen yhteydessä ei ole tarvetta tehdä louhintaa tai kiviaineksen murskausta. Vaikka murskausta olisi tarvetta tehdä, ei siitä aiheutuvan melun arvioida aiheuttavan alueella pesiviin lintuihin merkittävää haitallista vaikutusta. Yksittäisen voimalapaikan rakennustoimet ja siihen liittyvät voimakasta melua aiheuttavat työvaiheet ovat kestoltaan lyhytaikaisia. Rakentamisen yhteydessä saattaa syntyä yksittäisiä impulssimaisia ääniä, jotka voivat aiheuttaa Natura-alueen linnuissa satunnaisia pelästymisreaktioita, mutta tämän vaikutus Natura-alueen lintujen pesintämenestyksen kannalta arvioidaan merkityksettömäksi.

Hankkeen yhteydessä tehdyn melumallituksen mukaan tuulivoimaloiden käytöstä aiheutuva yli 40 dB(A) ei ulotu Kuisuon Natura-alueelle. Tämän perusteella tuulivoimaloiden melulla ei arvioida olevan vaikutusta Natura-alueella sijaitsevien lintujen reviireille tai pesäpaikoille.

Natura-alueen suojeluperusteena ei ole mainittu sellaisia lintulajeja, joiden kannalta jokin lähimpien voimaloiden läheinen alue voisi olla elinkierron kannalta tärkeää, Natura-alueen ulkopuolista aluetta. Tällaisia lajeja voisivat olla esimerkiksi teeri ja metso.

Melusta ei arvioida aiheutuvan haitallisia vaikutuksia alueen pesimälinnustolle (luontodirektiivin liitteen lintulajit).

Visuaalinen häiriö

Rakentamisvaiheessa tapahtuvan ihmisten ja työkoneiden liikkumisen todetaan voivan aiheuttaa lyhytkestoista visuaalista häiriötä (pelästymistä) rakentamispaikkojen läheisyydessä. Rakentamispaikoilta ei kuitenkaan avaudu avoimia näkymiä Natura-alueella ja välimatka on suuri, joten ihmisten liikkuminen hankealueella ei arvioinnin mukaan voi aiheuttaa Natura-alueen linnustoon häiriötä.

Todetaan, että käytön aikana tuulivoimaloiden pyörivien lapojen aiheuttama visuaalinen häiriö voi ulottua joidenkin satojen metrien etäisyydelle. Käytettävissä olevien kirjallisuustietojen perusteella herkimmilläkin lajeilla tuulivoimalan aiheuttaman visuaalisen häiriön vaikutus ulottuu enimmillään 800 metrin etäisyydelle avomaalla.

Lähimmät suunnitellut rakennuspaikat sijoittuvat Natura-arvioinnin mukaan yli 800 metrin etäisyydelle Natura-alueen eteläosasta. Tällä alueella lisäksi suon reunapuusto rajaa näkymiä voimaloiden suuntaan Natura-alueen lähimmälle osa-alueelle, joten käytännössä voimalat eivät näy Natura-alueelle kuin yli kilometrin etäisyydeltä. Tältä etäisyydeltä visuaalisella häiriöllä ei arvioida olevan vaikutusta Natura-alueen linnustoon.

Törmäyskuolleisuus

Natura-alueen suojeluperusteena mainituista lintulajeista metsähanhi, tuulihaukka, nuolihaukka ja kurki saattavat arvioinnin mukaan toisinaan lentää Natura-alueelta ruokailemaan niin kauas alueen ulkopuolelle, että näihin yksilöihin kohdistuisi riski törmätä lähimpiin tuulivoimaloihin. Arvioinnin mukaan on sängen epätodennäköistä, että pesivien kurkien tai metsähanhien ruokailulennot tapahtuisivat lähimpien tuulivoimaloiden alueella peräti sadan metrin korkeudella tai korkeammalla, joten kurkeen ja metsähanheen kohdistuva törmäysriski on arvioitavissa vähäiseksi.

Tuuli- ja nuolihaukalla pesinnät Natura-alueen kuivemmilla reuna-alueilla arvioidaan olevan mahdollisia, jolloin myös lajien lennot lähimpien voimaloiden roottorien korkeudella noin 800 metrin etäisyydellä Natura-alueen reunasta arvioidaan olevan mahdollisia. Näiden lajien osalta yksittäisten törmäysten mahdollisuutta ei voida poissulkea, mutta törmäysten merkitys näiden lajien pitkäaikaisen esiintymisen kannalta Natura-alueella arvioidaan vähäiseksi. Mikäli yksittäinen yksilö törmäisikin tuulivoimalan roottoriin, se ei hävittäisi lajia Natura-alueelta eikä todennäköisesti aiheuttaisi pysyvää laskua lajien parimääriin alueella. Tuuli- ja nuolihaukkaan kohdistuva mahdollinen heikennys voidaan arvioida enintään kohtalaiseksi, selvästi alle merkittävän heikennyksen kynnyksen jääväksi vaikutukseksi. Tietolomakkeella nuoli- ja tuulihaukan populaation merkittävyudeksi alueella on ilmoitettu luokka "D" eli ei merkittävä, jolloin arviointivelvoite ei koske niitä lajeja.

Vaikutukset lintujen elinympäristöihin

Natura-alue sijoittuu tuulivoimarakentamisen kanssa eri valuma-alueelle, joten siitä ei ole tunnistettu välillisiä rakentamisen tai toiminnan aikaisia vaikutuksia Natura-alueella sijaitseviin lintujen elinympäristöihin.

Salassa pidettävään lajiin kohdistuvat vaikutukset

Lajin osalta arvioitiin hankkeen vaikutusta myös sen ravinnonhakualueisiin. Kuisuolla mahdollisesti pesivien lajin yksilöiden arvioidaan ruokailevan pääasiassa suon alueella, mutta myös läheisillä suuremmilla suokokonaisuuksilla. Huomioiden suoalueiden väliin sijoittuvien voimaloiden vähäinen määrä, lajin kyvyn väistää voimaloita ja suoalueiden suhteellisen suuri pinta-ala, ei suoalueiden väliin sijoittuvien tuulivoimaloiden arvioida aiheuttavan merkittävää törmäysriskiä lajille eikä heikentävän alueiden arvoa saalistusympäristöinä. YVA-menettelyn mukaisten hankesuunnitelmien ei arvioida heikentävän tai vaarantavan lajin esiintymistä Kuisuon Natura-alueella.

YHTEISVAIKUTUKSET MUIDEN HANKKEIDEN KANSSA

Arvioinnissa todetaan, että Natura-alueen läheisyyteen ei sijoitu muita hankkeita. Alueen luontodirektiivin liitteen I luontotyyppeihin tai lintudirektiivin liitteen I lajien ja lintudirektiivin artiklan 4.2 mukaisiin lintulajeihin ei tunnistettu muiden hankkeiden kanssa muodostuvia yhteisvaikutuksia.

YHTEENVETO JA JOHTOPÄÄTÖKSET NATURA-ARVIOINNIN MUKAAN

Ollinkorven tuulivoimahankkeen hankealue rajautuu sen koillisosassa Kuisuon Natura-alueeseen. Kuisuo on sisällytetty Natura-verkostoon linnustollisten arvojen ja siellä esiintyvien luontotyyppien perusteella. Lähimmät suunnitellut voimapaikat sijoittuvat noin yhden kilometrin etäisyydelle Natura-alueen rajasta ja noin kolmen kilometrin etäisyydelle arvokkaimmiksi arvioiduista lintujen pesimäympäristöistä.

Arvioinnissa ei tunnistettu välittömiä tai välillisiä, rakentamisen tai toiminnan aikaisia haitallisia vaikutuksia alueella esiintyviin luontodirektiivin liitteen I-luontotyyppeihin. Tuulivoimahankkeen suunnitellut rakentamistoimet sijoittuvat Natura-alueen ulkopuolelle ja eri 3. jakovaiheen valuma-alueelle, joten tuulivoimarakentamisesta mahdollisesti aiheutuvat pintavesivaikutukset eivät kohdistu Natura-alueelle.

Tuulivoimahankkeen rakentamisesta aiheutuva (lyhytkestoisen) melun tai muun häiriön ei arvioida ulottuvan linnustollisesti arvokkaille osille. Toiminnasta aiheutuva melu ei melumallituksen mukaan ulotu lainkaan Natura-alueelle. Hankkeelle ei myöskään arvioida olevan merkittäviä haitallisia vaikutuksia lajien elinympäristöjen laatuun. Tuuli- ja nuolihaukkaan kohdistuvan törmäysriskin vaikutus lajeihin arvioitiin enintään kohtalaiseksi heikennykseksi, ei merkittäväksi heikennykseksi. Tuuli- ja nuolihaukan populaatio Natura-alueella on tietolomakkeen mukaan luokassa D, ei merkittävä, joten niihin kohdistuva vaikutus ei voi muodostua merkittäväksi Natura-alueen suojeluarvojen turvaamisen kannalta.

YVA-menettelyn mukaisten hankesuunnitelmien (hankevaihtoehdot VE1 tai VE2) ei arvioida merkittävästi heikentävän niitä luontoarvoja, joiden perusteella Kuisuon alue on liitetty osaksi Natura 2000- verkostoa.

ELY-KESKUKSEN ASIANMUKAISUUDESTA

ARVIO

NATURA-ARVIOINNIN

Hanke

lin Ollinkorven tuulivoimahankkeen eri vaihtoehdot, sähkönsiirto, tiestö tai YVA-menettelyn kulku ei Natura-arvioinnista käy ilmi. Hankkeesta mainitaan vain tuulivoimaloiden määrä, teho, korkeus ja sijainti, lisäksi kuvassa 4-1. on esitetty voimajohto, tiet ja lähimmät voimalat (VE1 ja VE2).

Natura-arvioinnin jälkeen lin Ollinkorven tuulivoimahanke on edennyt kaavaluonnokseen. Kaavaluonnos on laadittu hankevaihtoehdosta VE3, joka käsittää 42 tuulivoimalaa ja lähimmät voimalat ovat lähes 10 km etäisyydellä Natura-alueesta.

Natura-arvioinnin aineisto

Natura-arvioinnin yhteydessä on selvitetty alueen linnustoa kuutena päivänä pesimäkaudella 2019. Selvityksissä on keskitytty alueen linnustollisesti arvokkaimmaksi arvioidulle alueelle, Kuisuon kosteimmalle alueelle. ELY-keskus pitää maastoselvityksiä hyvinä ja tarpeellisina, mutta tehtyä selvitystä olisi voinut avata enemmän. Kuka selvityksen on tehnyt ja miten? Mihin kellonaikaan ja kuinka monta tuntia/päivä? Millä perusteella Kuisuon kostein alue on arvioitu arvokkaimmaksi? Onko tietoa lajeista ja niiden esiintymisestä muualla Kuisuolla?

Lähteissä mainitaan vain hankkeen YVA- ja kaava-aineistosta vain melumallinnus, ei lainkaan esim. linnustoselvityksiä. Natura-arvioinnin linnustoon kohdistuvissa vaikutuksissa olisi voinut selvittää törmäysmallinnuksen puutetta ja sen perusteluja, petolintujen reviiritietoja, lin sijoittumista lintujen muuton pullonkaula-alueelle ja alueella tehtyjen linnustovaikutusten seurantojen tuloksia.

Arviointi

Natura-arvioinnissa ei ole inventoitu kasvillisuutta eikä luontotyyppejä. ELY-keskus hyväksyy menettelyn, koska vaikutuksia ei pitkän etäisyyden vuoksi arvioida syntyvän. Kuvassa 4-3. on esitetty luontotyyppien sijoittuminen alueelle, mutta kuvasta puuttuu luontotyyppi puustoiset suot. Kuvasta tai tekstistä ei käy ilmi mihin aineistoon tiedot perustuvat. Onko hyödynnetty Metsähallituksen SutiGis -kuviotietojärjestelmän aineistoa?

Lintulajeista on esitetty yleiskuvaukset sekä havainnot Natura-alueelle, mutta vaikutuksia ei ole arvioitu yhteenkään lintulajiin erikseen. Ei myöskään ole sanallisesti arvioitu kunkin lintulajin herkkyyttä tuulivoimaloiden törmäys- tai häiriövaikutuksille. Tosin erillisessä kappaleessa ”Törmäyskuolleisuus” on sanallisesti arvioitu metsähanhen, tuulihaukan, nuolihaukan ja kurjen törmäysriskiä. ELY-keskus katsoo, että ainakin metsähanheen kohdistuvia vaikutuksia olisi voinut arvioida ja analysoida tarkemmin.

Arvioinnissa on selvitetty termi Natura-alueen eheys, mutta vaikutuksia Natura-alueen eheyteen ei ole arvioitu. Natura-alueen eheys edellyttää, että Natura-alueen ekologisen rakenteen ja toiminnan tulee säilyä elinkelpoisena. Näitä ekologisia suureita voidaan arvioida analysoimalla niitä kuvaavia biologisia muuttujia, kuten ruokailu- tai pesimäalueita, ravinne- ja hydrologisia suhteita, ekologisia prosesseja ja populaatioita. ELY-keskus toteaa, että nämä näkökohdat on Natura-arvioinnissa tunnistettu pääasiassa riittävällä tavalla.

Natura-arviointi ei sisällä epävarmuuksien arviointia. ELY-keskus toteaa, että Natura-arvioinneissa olisi voinut selvittää mm. niitä epävarmuuksia, jotka liittyvät suojeluperusteena mainittujen lintulajien saalistusalueisiin ja reviireihin ja pohtia sitä, mitä vaikutuksia mahdollisilla puutteellisilla tiedoilla on johtopäätöksiin. Olisi voinut tuoda esiin myös sen puutteen, että koko Kuisuon linnustoa ei ole havainnoitu.

Arvioinnista puuttuu lisäksi vaikutusalueen määrittely, haitallisten vaikutusten lievennyskeinot sekä vaikutusten seuranta.

ELY-KESKUKSEN ARVIO VAIKUTUKSISTA JA NIIDEN MERKITTÄVYYDESTÄ

Arvioinnissa on tunnistettu todennäköisimmät vaikutustyyppit ja -mekanismit. Jaottelu on tehty rakentamisen ja toiminnan aikaisiin vaikutuksiin. Hankkeen vaikutusten kestoa ja palautuvuutta olisi ollut hyvä käsitellä tarkemmin. Esimerkiksi lintujen elinympäristöjen muuttumisen aiheuttamia pitkän aikavälin vaikutuksia ei ole analysoitu.

Hankkeesta ei arvioida aiheutuvan heikentäviä vaikutuksia Kuisuon suojeluperusteena oleville luontotyypeille. ELY-keskus hyväksyy näkemyksen riittävän etäisyyden takia.

Tuulivoimahankkeen rakentamisesta aiheutuvan melun tai muun häiriön ei arvioida ulottuvan linnustollisesti arvokkaille osille. Hankkeelle ei myöskään arvioida olevan merkittäviä haitallisia vaikutuksia lajien elinympäristöjen laatuun. Tuuli- ja nuolihaukkaan kohdistuvan törmäysriskin vaikutus on arvioitu enintään kohtalaiseksi heikennykseksi. ELY-keskus hyväksyy linnustoon kohdistuvien vaikutusten johtopäätökset, mutta vaikutuksia olisi voinut arvioida perusteellisemmin ja hyödyntää olemassa olevaa aineistoa.

Salassa pidettävästä lajista esitetään erillinen vain viranomaiskäyttöön tarkoitettu vaikutusten arviointi. Hankkeelle ei arvioida olevan merkittäviä haitallisia vaikutuksia lajin saalistusmahdollisuuksiin hankealueen sisällä sijaitsevilla suoalueilla eikä YVA-menettelyn mukaisten hankesuunnitelmien arvioida heikentävän tai vaarantavan lajin esiintymistä Kuisuon Natura-alueella. ELY-keskus hyväksyy johtopäätöksen, vaikkakin lajin saalistuslentojen arviointi perustuu teoreettisiin oletuksiin, ei havainnointiin.

Lajiin kohdistuvat vaikutukset ovat kaavaluonnoksen vaihtoehdossa VE3 vähäisemmät kuin Natura-arvioinnin aikaisissa vaihtoehdoissa (VE1 ja VE2), koska tiedossa olevien pesäpaikkojen läheisyydestä on vähennetty voimalapaikkoja.

Yhteisvaikutukset muiden hankkeiden kanssa

Natura-arvioinnissa on asianmukaisesti selostettu lähialueen muut hankkeet. Yhteisvaikutusten arvioinnissa todetaan vain, ettei luontotyypeihin tai lintulajeihin tunnistettu muiden hankkeiden kanssa muodostuvia yhteisvaikutuksia. Yhteisvaikutuksia ei mainita Natura-arvioinnin johtopäätöksissä lainkaan. ELY-keskus katsoo, että hankkeen yhteisvaikutuksia linnustoon saattaa aiheutua ja asiaa olisi pitänyt tarkastella analyttisemmin. Toiminnassa oleva Olhavan I tuulivoimapuiston lähin voimalaa sijaitsee noin 3,5 km etäisyydellä Ollinkorven laajemman vaihtoehdon VE1 voimaloista. Yhteisvaikutuksia voi syntyä, jos lintujen pesimisreviirit tai ravinnonhakulennot sijoittuvat Olhavan alueelle. Useat lähekkäiset tuulivoimapuistot voivat vaikeuttaa ja muuttaa lintujen muuttomatkoja, jolloin myös muuttolintujen levähdys- ja ruokailualueet voivat muuttua. Näillä seikoilla voi olla merkitystä Natura-alueen linnustolle, mutta sitä ei arvioinnissa ole analysoitu.

lin Ollinkorven tuulivoimahankkeen kaava- ja YVA-aineiston mukaan hankealueella ei ole tiedossa sellaisia petolintujen reviirejä, laajoja metsäkanalintujen soidinkeskuksia tai muita sellaisia pesimälintujen reviirejä tai elinkierron kannalta merkittäviä alueita, jotka voisivat altistaa paikalliset lintupopulaatiot Ollinkorven ja Olhavan

tuulivoimahankkeen yhteisvaikutuksille. Ollinkorven suunnittelualueella pesivien ja erikseen tarkkailtujen petolintujen ei ole havaittu tekevän saalistuslentoja Olhava I tuulipuiston tai siitä pohjoiseen sijoittuvan tuulivoimahankkeiden ketjun alueelle.

ELY-keskus katsoo, että ottaen huomioon tuulivoimaloiden sijoittuminen suhteessa Natura-alueeseen, lin Ollinkorven ja muiden lähialueen tuulivoimahankkeiden selvitykset, laaja seuranta-aineisto lintujen liikkumisesta ja törmäyksistä, Natura-arvioinnissa esitetyt johtopäätökset ovat oikeansuuntaiset mainituista puutteista huolimatta.

ELY-KESKUKSEN JOHTOPÄÄTÖKSET

Viranomaisen ei saa myöntää lupaa hankkeen toteuttamiseen taikka hyväksyä tai vahvistaa suunnitelmaa, jos 65 §:n 1 ja 2 momentissa tarkoitettu arviointi- ja lausuntomenettely osoittaa hankkeen tai suunnitelman merkittävästi heikentävän niitä luonnonarvoja, joiden suojelemiseksi alue on sisällytetty tai on tarkoitus sisällyttää Natura 2000 -verkostoon.

Natura-arvioinnin jälkeen hanke on edennyt kaavaluonnokseen, joka on laadittu hankevaihtoehdosta VE3. Kaavaluonnoksen mukaisessa hankevaihtoehdossa VE3 Kuisuon Natura-alueelle kohdistuvat vaikutukset ovat pienemmät kuin Natura-arvioinnissa kuvatut vaikutukset, koska voimaloita on vähemmän (42 tuulivoimalaa) ja ne sijaitsevat kauempana Natura-alueesta (lähimmät voimalat lähes 10 km etäisyydellä).

ELY-keskus katsoo, että mainituista puutteista huolimatta arvioinneissa on pystytty muodostamaan riittävä käsitys hankkeen vaikutuksista. ELY-keskuksen näkemyksen mukaan arviointien johtopäätökset ovat oikeita eikä hankkeesta aiheudu merkittävästi heikentäviä vaikutuksia niille luonnonarvoille, joiden vuoksi Kuisuo (FI1106401) on sisällytetty Suomen Natura 2000 -verkostoon.

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty. Asian on esitellyt ympäristöasiantuntija Heli Kinnunen ja ratkaissut yksikön päällikkö Eero Melantie.

TIEDOKSI

Ilmatar li Oy

Tämä asiakirja POPELY/396/2019 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument POPELY/396/2019 har godkänts elektroniskt

Esittelijä Kinnunen Heli 10.05.2021 11:18

Ratkaisija Melantie Eero 10.05.2021 11:35